

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Langáška (soudce zpravodaj), soudce JUDr. Filipa Dienstbiera a soudkyně Mgr. Veroniky Baroňové v právní věci žalobkyně: **R. B.**, zastoupená JUDr. Anitou Pešulovou, advokátkou, sídlem Nuselská 499/132, Praha 4, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. března 2018 č. j. OAM-95/ZA-ZA11-ZA18-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 2. března 2021 č. j. 2 Az 23/2018 - 50

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobkyně **se zamítá.**
- II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovené zástupkyni žalobkyně JUDr. Anitě Pešulové, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **3 400 Kč**, která jí bude zaplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Žalobkyně přicestovala do České republiky 5. prosince 2016, přičemž o mezinárodní ochranu požádala 31. ledna 2017. Žádost zdůvodňovala zejména tím, že se v případě návratu obává pronásledování pro její politické a občanské postoje, které demonstrovala aktivní podporou arménského opozičního hnutí Sasná Tsrer, jež usilovalo o

svržení tehdejšího arménského prezidenta. Rozhodnutím označeným v návěti žalovaný žalobkyni mezinárodní ochranu neudělil s tím, že z informací sdělených žalobkyní nelze dovodit, že by byla pronásledována pro uplatňování svých politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, či že by jí pronásledování hrozilo po návratu do vlasti. Žalovaný zároveň neshledal ani jiný důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle zákona o azylu.

[2] Žalobu proti rozhodnutí žalovaného Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) zamítl. Podle městského soudu žalovaný zjistil skutkový stav dostatečně, obstaral podklady zcela odpovídající požadavkům § 23c písm. c) zákona o azylu a v návěti označené rozhodnutí srozumitelně odůvodnil. Městský soud dále souhlasil s hodnocením žalovaného, že žalobkyně nebyla ve své vlasti pronásledována, neboť takový závěr není možné dovodit z toho, že žalobkyně byla policií jednou předvolána a jednou zadržena na akci na podporu hnutí Sasna Tsrer, přičemž vůči ní nebylo zahájeno trestní stíhání, po sdělení osobních údajů byla propuštěna a represivní složky státu proti ní nijak dále nezasahovaly. Rovněž dospěl městský soud k závěru, že nic nesvědčí ani o tom, že by jí pronásledování hrozilo v případě návratu. Městský soud pro úplnost rozvedl, že pokud žalobkyni nehrozilo pronásledování při návratu do vlasti v roce 2018, je její pronásledování s odstupem času méně pravděpodobné s ohledem na výrazné změny, které v Arménii proběhly v průběhu roku 2018 po rozhodnutí žalovaného. Politické klima se totiž podstatně změnilo směrem, který žalobkyně požadovala. Podle městského soudu není pro udělení azylu relevantní ani nesouhlas bývalého manžela žalobkyně s její činností a jeho praktické projevy (sdělování informací o žalobkyni např. policii). Postup, resp. absence postupu státních orgánů vůči žalobkyni totiž svědčí o tom, že žalobkyně význam údajných informací, jimiž disponuje její bývalý manžel, přeceňuje. Ve vztahu k ekonomické situaci žalobkyně a obecně v Arménii městský soud konstatoval, že skončení dvou pracovních poměrů během půl roku v zemi s vysokou nezaměstnaností nijak neprokazuje, že pracovní poměry žalobkyně byly ukončeny z azylově relevantního důvodu. Špatná ekonomická situace a problémy s hledáním zaměstnání nejsou bez dalšího důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Dále městský soud konstatoval, že institut mezinárodní ochrany je třeba vnímat jako skutečně výjimečný prostředek, takže nemůže v žádném případě nahrazovat postupy podle právních předpisů cizineckého práva. Městský soud uzavřel, že žalobkyně nesplňuje ani podmínky pro udělení doplňkové ochrany.

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[3] Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) podala proti rozsudku městského soudu kasační stížnost. Přijatelnost kasační stížnosti podle ní spočívala v tom, že napadené rozhodnutí městského soudu je zatíženo zásadní vadou, která mohla mít dopad do jejího hmotně právního postavení. Konkrétně namítala, že se městský soud dostatečně nevypořádal s problémem řízení ekonomické likvidace účastníků protivládních hnutí, na který poukazovala. Stěžovatelka v tomto kontextu s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu uvedla, že se v jejím případě jedná o tzv. pronásledování na kumulativním základě. Zároveň konstatovala, že pro posuzování odůvodněných obav z pronásledování není a nemůže být dostatečné hodnocení toho, čemu byl žadatel o mezinárodní ochranu vystaven v minulosti, aniž by byla zohledněna případná budoucí rizika ve svém souběhu. Podle stěžovatelky dále nelze vedle ekonomických sankcí zlehčovat ani samotné

pokračování

předvolání na policii. Stěžovatelka rovněž namítala, že pokud chtěl městský soud argumentovat zlepšením bezpečnostního stavu země původu, měl si opatřit podklady z rozhodného období. Městskému soudu konečně vytkla, že nepřihlédl k novým obecně známým skutečnostem (ozbrojený konflikt mezi Arménií a Ázerbájdžánem), což dle jejího názoru měl učinit s ohledem na čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“).

[4] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti konstatoval, že snaha stěžovatelky prezentovat její opoziční názory a účast na demonstracích jakožto důvody pro ztrátu zaměstnání je ničím nepodloženou domněnkou. V prvním zaměstnání totiž podala stěžovatelka výpověď sama na doporučení ředitele, nebyl na ni ze strany státních orgánů vyvíjen žádný nátlak a stěžovatelka se nijak nesnažila takovému jednání nadřízeného bránit. Ve druhém případě stěžovatelka výpověď sice dostala, avšak uvedla, že se o důvod výpovědi nijak nezajímala a nezná ho, ale zároveň v něm spatřuje státní perzekuci kvůli její činnosti. Dle žalovaného tedy stěžovatelka kvůli svým názorům a účastem na demonstracích nikdy nečelila žádnému příkoří kromě jednoho zadržení, s nímž však neměla následně žádné další problémy.

[5] Nejvyšší správní soud zaslal vyjádření žalovaného stěžovatelce na vědomí.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[6] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[7] Stěžovatelka namítá, že městský soud měl zohlednit ozbrojený konflikt mezi Arménií a Ázerbájdžánem o Náhorní Karabach z podzimu 2020, a poukazuje na to, že ve věcech mezinárodní ochrany dochází k prolomení pravidla stanoveného v § 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), že soud vychází ze skutkového stavu v době vydání rozhodnutí správním orgánem, neboť je nutné přímo aplikovat čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice, dle něhož musí být alespoň v řízení o opravném prostředku u soudu prvního stupně zajištěn *účinný opravný prostředek obsahující úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU*. V obecné rovině pochopitelně dává Nejvyšší správní soud stěžovatelce za pravdu v tom, že žadatel o mezinárodní ochranu může v řízení před soudem uplatnit nové skutečnosti, pokud je nemohl bez svého zavinění uplatnit již v řízení před správním orgánem (blíže viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. listopadu 2015 č. j. 10 Azs 194/2015 - 32 a nález Ústavního soudu ze dne 12. dubna 2016 sp. zn. I. ÚS 425/16, N 66/81 SbNU 153).

[8] Z judikatury Nejvyššího správního soudu dále plyne, že s ohledem na princip *non-refoulement*, který soud musí respektovat nad rámec žalobních bodů (viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 8. března 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 - 84, č. 2288/2011 Sb. NSS), lze dovodit povinnost krajského (městského) soudu přihlédnout k novým obecně známým skutečnostem, které odpovídaly stavu v okamžiku jeho rozhodování, a zvážit, zda by mohly být relevantní pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany dle zákona o azylu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. ledna 2021 č. j. 10 Azs 325/2020 - 28, body 14 a 15). V nyní projednávané věci však městský soud vydal napadené rozhodnutí 2.

března 2021, tedy sice poté, co vypukl poslední válečný konflikt o Náhorní Karabach, ale zároveň i poté, co již bylo opětovně uzavřeno příměří. Městský soud tudíž nerozhodoval v okamžiku, kdy by v zemi původu stěžovatelky probíhal válečný konflikt v „horké“ fázi, nýbrž až s několikaměsíčním odstupem. Nezohlednění obecně známé skutečnosti v podobě ozbrojeného konfliktu mezi Arménií a Ázerbájdžánem o Náhorní Karabach z podzimu 2020 proto není v nyní projednávané věci vadou, jež by měla vliv na zákonnost rozhodnutí městského soudu.

[9] Městský soud ve svém rozsudku zmínil změny, které v Arménii proběhly v průběhu roku 2018. Sice tak své rozhodnutí zatížil vadou spočívající v tom, že je opřel o skutečnosti, o nichž nevedl dokazování, které nebyly ani součástí správního spisu a které nelze na rozdíl od konfliktu na Náhorním Karabachu považovat za obecně známé, avšak šlo pouze o podpůrné argumenty nad rámec rozhodovacích důvodů, a tudíž ani v tomto případě nejde o vadu, která by měla vliv na zákonnost jeho rozhodnutí. Obdobný závěr, tedy že je po změně poměrů (zejm. odstavení bývalého prezidenta Serže Sarkisjana) nepravděpodobné, že by s příznivcem opozičního hnutí, jež se vůči bývalému prezidentovi vymezovalo, bylo po návratu do Arménie zacházeno nepříznivým způsobem, lze navíc nalézt i v dalších rozhodnutích Nejvyššího správního soudu (např. usnesení ze dne 25. března 2021 č. j. 7 Azs 288/2020 - 27).

[10] Dále stěžovatelka namítá, že se v jejím případě jednalo o pronásledování na kumulativním základě. Stěžovatelka je toho názoru, že čelila ve své vlasti celé sérii zásahů (ústrků), které samy o sobě sice nedosahovaly dostatečné intenzity a systematickosti, aby je bylo možné považovat za pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu a čl. 9 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytované ochrany (tzv. kvalifikační směrnice), avšak ve svém souhrnu jich dosáhly, a tudíž byly pronásledováním (k pronásledování na kumulativním základě blíže viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 5. října 2006 č. j. 2 Azs 66/2006 - 52, č. 1066/2007 Sb. NSS, a ze dne 14. června 2012 č. j. 6 Azs 4/2012 - 67, bod 23).

[11] Stěžovatelka uváděla větší množství potíží, jimž v zemi původu čelila – skončení dvou pracovních poměrů, předvolání na policii za účelem podání vysvětlení a zadržení, přičemž nebyla ze strany policie podrobena nátlaku či násilí a zadržení pro ni neznamenal následně žádné další příkoří. Tyto tvrzené obtíže jsou ale tak malé intenzity, že je jako pronásledování hodnotit nelze, a to ani v souhrnu. Přinejmenším v případě výpovědi z pracovního poměru ve společnosti Fast Credit navíc nic nenasvědčuje tomu, že by výpověď souvisela s politickými názory stěžovatelky. V pohovoru v rámci řízení před žalovaným totiž sdělila, že se o oficiální důvod výpovědi nezajímala, přičemž ani z dalších okolností neplyne spojitost mezi politickým přesvědčením stěžovatelky, příp. jejími aktivitami, a skončením pracovního poměru.

[12] Posouzení, zda se jedná o pronásledování na kumulativním základě, je vždy záležitostí individuální, nicméně z judikatury Nejvyššího správního soudu zřetelně plyne, že jej shledal v případech, kdy bylo do sféry žadatele o mezinárodní ochranu zasaženo

pokračování

výrazně intenzivněji než v současném případě. V rozsudku ze dne 19. září 2007 č. j. 1 Azs 40/2007 - 129 např. dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že je pronásledování na kumulativním základě nutné zohlednit v případě žadatelky, která měla z důvodu svého náboženského vyznání potíže s nesnášenlivostí spoluobčanů, nátlak na ni vyvíjel také zaměstnavatel, přičemž nakonec sama ze zaměstnání odešla, a zároveň ji opakovaně perlustrovala policie, požadovala od ní peníze a odebrala a ztratila její doklady. Ke stejnému závěru dospěl Nejvyšší správní soud rovněž v již citovaném rozsudku č. j. 6 Azs 4/2012 - 67 u žadatele, jenž byl dvakrát vyslýchán policií, která jej varovala, že by se měl s manželkou přestat účastnit opozičních aktivit a distribuovat letáky na opozičních mítincích, přičemž totožné varování obdržel i od svého zaměstnavatele. Dále lze uvést rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. května 2019 č. j. 9 Azs 20/2019 - 59 týkající se žadatelky, která byla v souvislosti s politickým aktivismem (účast na demonstracích) podrobena opakovaným několikahodinovým výslechům, jež vygradovaly až k domovní prohlídce. Oproti tomu pouhé opakované výslechy na prokuratuře pro domnělé činy, při nichž žadateli nebylo vyhrožováno ani na něj nebyl vyvíjen nátlak, intenzity pronásledování nedosahují (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. května 2021 č. j. 9 Azs 17/2021 - 46). Stěžovatelka v porovnání s uvedenými případy nebyla ani jednou podrobena policejnímu výslechu (resp. byla pouze jednou zadržena a ztotožněna), nebylo jí vyhrožováno a nebyl na ni vyvíjen nátlak. Nesetkala se ani s žádným násilným jednáním ze strany represivních složek státu. Proto Nejvyšší správní soud souhlasí s městským soudem, pokud dospěl k závěru, že stěžovatelka nebyla vystavena pronásledování.

[13] Nejvyšší správní soud navíc připomíná, že dle jeho konstantní judikatury nejsou ekonomické důvody samy o sobě důvodem pro udělení mezinárodní ochrany (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. srpna 2003 č. j. 5 Azs 3/2003 - 54 a ze dne 28. listopadu 2003 č. j. 4 Azs 24/2003 - 68 a usnesení ze dne 16. května 2017 č. j. 2 Azs 58/2017 - 29 a ze dne 4. července 2019 č. j. 6 Azs 91/2019 - 26).

[14] Pokud jde o námitku posouzení odůvodněných obav stěžovatelky z pronásledování [§ 12 písm. b) zákona o azylu] pouze na základě toho, čemu byla vystavena v minulosti, Nejvyšší správní soud samozřejmě souhlasí s tím, že dané posouzení je postaveno na potencialitě pronásledování v budoucnu po případném návratu žadatele do země původu, jelikož takový přístup plyne z jeho ustálené judikatury (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. ledna 2008 č. j. 4 Azs 47/2007 - 60, ze dne 9. června 2008 č. j. 5 Azs 18/2008 - 83, č. 2406/2011 Sb. NSS, či stěžovatelkou uvedený rozsudek ze dne 29. srpna 2019 č. j. 9 Azs 39/2019 - 77, č. 3924/2019 Sb. NSS). Městský soud vzal ve svém rozhodnutí v úvahu všechny dostupné a relevantní okolnosti a usoudil, že pronásledování stěžovatelky při návratu do Arménie nehrozí, resp. je velmi málo pravděpodobné. Postupoval tedy v souladu s východisky vymezenými ve výše uvedené judikatuře.

IV. Závěr a náklady řízení

[15] Nejvyšší správní soud tedy neshledal kasační stížnost důvodnou, pročez ji zamítl podle § 110 odst. 1 dále jen s. ř. s. Rozhodl tak bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s.

[16] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, nevznikly mu však žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti, a náhrada nákladů řízení se mu tudíž nepřiznává.

[17] Žalobkyni byla usnesením městského soudu č. j. 2 Az 23/2018 - 25 ze dne 14. června 2018 ustanovena zástupkyní advokátka. Hotové výdaje a odměnu za zastupování v takovém případě platí stát (§ 35 odst. 10 věta první za středníkem s. ř. s.). Ustanovené zástupkyni stěžovatelky Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za jeden úkon právní služby spočívající v sepisu a podání kasační stížnosti (§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)], za něž jí náleží odměna ve výši 3 100 Kč (§ 7 bod 5 aplikovaný na základě § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a 300 Kč jako paušální náhrada hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), celkem tedy 3 400 Kč. Ustanovená zástupkyně žalobkyně není plátkyní daně z přidané hodnoty, uvedená částka tedy představuje konečnou výši její odměny. K jejímu uhrazení byla stanovena přiměřená lhůta jednoho měsíce.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. června 2021

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu